

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/134/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812213770
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812213770.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobkyne W. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX O. XX proti žalovanému Q. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. Q., ul. G., S. - B. v konaní o príspevok na výživu rozvedenej manželky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 16. 04. 2013, č. k. 4P 233/2012-40 takto jednohlasne

rozhodol:

M e n í rozsudok tak, že návrh na príspevok na výživu rozvedeného manžela zamietá.

Náhradu trov konania žalovanému nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného prispievať na výživu rozvedenej manželky mesačne sumou 60 Eur počnúc dňom 30. 11. 2012 vždy do 25-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám žalobkyne. Dĺžný príspevok na výživu rozvedenej manželky za obdobie od 30. 11. 2012 do 30. 03. 2013 vo výške 240 Eur súd povolil žalovanému uhradiť v mesačných splátkach po 30 Eur splatných súčasne s bežným príspevkom počnúc dňom 01. 05. 2013 pod následkami straty výhody splátok. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil zistením, že žalobkyňa je po rozvode manželstva so žalovaným nezamestnaná. Požiadala príslušný orgán o príspevok občana v hmotnej núdzi, kde jej bolo oznámené, že najprv musí uplatniť zákonné nároky na súde u bývalého manžela. Žalovaný platí výživné na maloleté deti, ktoré boli žalobkyni na základe rozvodového rozsudku zverené do jej osobnej starostlivosti. Okrem príspevku v hmotnej núdzi, ktorý žalobkyňa poberá vo výške 72 Eur mesačne iný príjem nemá. Spolu s maloletými deťmi býva v rodinnom dome, ktorý je v jej vlastníctve a preddavkovo platí náklady za plyn a elektrinu v sume 82 Eur mesačne. Žalovaný je zamestnaný v spoločnosti HM S. spol. s r. o. ako montér s mesačným príjmom 879,65 Eur. Z tohto príjmu uhrádza výživné na mal. deti Q. a Y. spolu vo výške 170 Eur mesačne, spláca pôžičku 263,97 Eur mesačne, ktorá bola účastníkom konania poskytnutá za trvania manželstva. Za prenájom jednej izby v S., kde v súčasnosti býva platí mesačne nájomné 125 Eur, poistné na deti 18,29 Eur. Náklady na pohonné hmoty predstavujú cca 100 Eur mesačne. S poukazom na ust. § 72 Zákona o rodine, súd prvého stupňa uzavrel, že žalobkyňa spĺňa kvalifikovanú mieru odkázanosti, ktorá pozostáva v tom, že poberá len dávku v hmotnej núdzi. Vzhľadom k situácii na trhu práce nie je schopná sa zamestnať, sama sa živiť a nemá možnosť pokryť základné životné potreby. Z obsahu rozsudku o rozvode manželstva účastníkov konania vyplýva, že k rozvratu medzi manželmi došlo v dôsledku vzájomného citového odcudzenia. Prvostupňový súd uzavrel, že za súčasnej situácie je dôvodné, aby žalovaný bol zaviazaný k úhrade príspevku na výživu bývalej manželky sumou 60 Eur

mesačne. Žalobkyňa žiadala priznať príspevok od 01. 11. 2012, ale návrh na súde podala až 30. 11. 2012. Keďže ide o príspevok u dospeljej osoby, ktorý je možné priznať najskôr odo dňa podania návrhu, súd návrh v prevyšujúcej časti zamietol. Zároveň súd povolil žalovanému zaplatiť dlžné výživného v primeraných mesačných splátkach.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Poukázal, že bola to práve žalobkyňa, ktorá sa domáhala rozvodu manželstva. Žalovaný bol zásadne proti rozvodu manželstva, aj keď sa mu dostali informácie, že žalobkyňa ako „veľká podnikateľka“ má známosť s iným mužom. Do doby kým žalobkyňa nezačala živnostensky podnikat', účastníci žili v harmonickom manželstva. Z odôvodnenia rozvodového rozsudku vyplýva, že dôvodom rozvodu manželstva bolo vzájomné odcudzenie sa účastníkov konania. Vzhľadom na okolnosti, ktoré viedli k vzájomnému citovému odcudzeniu je priznanie príspevku na výživu rozvedeného manželstva pre žalobkyňu v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku sa nezmienal o tom, že žalobkyňa zrušila žalovanému trvalý pobyt v rodinnom dome, v ktorom účastníci počas manželstva spoločne bývali a do ktorého spoločne investovali finančné prostriedky z bezpodielového spoluvlastníctva. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nie je ešte vyporiadané a žalovaný spláca pôžičku za auto zakúpené počas trvania manželstva. Zo svojho príjmu platí výživné a poistné pre maloleté deti. Bol nútený prenajať si jednu izbu, za ktorú uhrádza nájomné. Na zabezpečenie svojho príjmu musí vynaložiť finančné prostriedky na cestovné. Je zamestnaný v agresívnom prostredí spôsobenom vysokým teplom, prachom, nebezpečnými látkami a plynmi. Z tohto dôvodu má zvýšené náklady aj na lieky, ktoré užíva pre ochorenie hepatitídy typu B. Na záver uviedol, že jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery mu v žiadnom prípade neumožňujú platiť príspevok na výživu rozvedenej manželke, ktorá s nim odmietla žiť. Jeho majetkové pomery sú také, že je bez strechy nad hlavou, a preto navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a návrh v celom rozsahu zamietnuť.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadřila.

Odvolací súd na prejednanie podaného odvolania v zmysle ust. § 214 ods. 1 písm. a) O. s. p. nariadil pojednávanie. Mal za to, že je potrebné zopakovať aj doplniť dokazovanie. Za tým účelom odvolací súd okrem preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, doplnil dokazovanie výsluchom účastníkov konania na odvolacom súde, oboznámením aktuálnych správ z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou (č. I. 65 - 66 spisu, 69 - 73 spisu), opisom mzdového listu od zamestnávateľa žalovaného (č. I. 67 - 68 spisu) a oboznámením sa spisu Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 4C 69/2011 a dospel k záveru, že je potrebné rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť.

Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou z 29. 12. 2011, č. k. 4C 69/2011-94 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 23. 05. 2012, č. k. 18CoP 45/2012-122 bolo rozvedené manželstvo účastníkov konania, maloleté deti Q., nar. XX. XX. XXXX a Y., nar. XX. XX. XXXX boli zverené do osobnej starostlivosti žalobkyne s povinnosťou žalovaného platiť výživné pre syna Q. sumou 100 Eur mesačne a pre dcéru Y. sumou 70 Eur mesačne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 31. 05. 2012. Žalobkyňa je od 01. 11. 2012 nezamestnaná, je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou a z tamojšieho úradu poberá dávku v hmotnej núdzi 74,70 Eur mesačne. Predtým ako sa žalobkyňa stala nezamestnanou vykonávala podnikateľskú činnosť s predmetom podnikania skrášľovanie tela, resp. modelovanie nechťov. Podnikať začala od 01. 10. 2010, prenajala si nebytové priestory vo B. K. I. na ul. P., za ktoré mesačne uhrádzala nájomné 150 Eur. V čase, keď začala podnikať jej mesačný príjem predstavoval cca 400 Eur, neskôr príjem poklesol z dôvodu straty zákazníčok. Z tohto dôvodu ku 31. 10. 2012 prerušila podnikateľskú činnosť. Žalobkyňa je vyučená krajčírka a po ukončení štúdia, v ktorom nadobudla kvalifikáciu, desať rokov bola zamestnaná ako krajčírka. Najprv pracovala v talianskej firme Miss, s. r. o., B. K. I., neskôr vo firme Mapier, s. r. o., B. K. I.. Firma Mapier, s. r. o. bola zrušená, vo firme Miss, s. r. o., by sa mohla žalobkyňa zamestnať, ale zamestnávateľ vyžaduje prácu na dve zmeny. V tejto súvislosti žalobkyňa uviedla, že má v starostlivosti maloletú dcéru, a preto jej dvojzmenná prevádzka nevyhovuje. Zdravotný stav žalobkyne je dobrý.

Taktiež je dobrý zdravotný stav maloletých detí pochádzajúcich z manželstva účastníkov. Syn Q. je študentom Strednej odbornej školy technickej v S., býva na internáte a cez víkendy prichádza domov. Dcéra Y. je žiačkou 4.ročníka základnej školy. Žalobkyňa spolu s maloletými deťmi býva v rodinnom dome, ktorého je výlučnou vlastníčkou. Mesačné výdavky na strane žalobkyne predstavujú 72 Eur náklady za plyn a elektrinu, 70 Eur náklady na internát pre syna, 26 Eur cestovné pre syna do S. a späť, 18 Eur náklady na obеды pre dcéru v škole a 42 Eur sú náklady na mobilný telefón žalobkyne a jej dcéry. Žalovaný po dobu cca 10 rokov je zamestnaný u zamestnávateľa HM S. spol. s r. o. Južná trieda 66, S.. Ako vyplýva z opisu mzdového listu, žalovaný za obdobie apríl - august 2013 dosiahol čistý mesačný príjem 951,81 Eur (č. l. 67 - 68 spisu). Zo svojho príjmu žalovaný uhrádza výživné pre maloleté deti 170 Eur, spláca pôžičku 263,97 Eur, uhrádza náklady za prenájom jednej izby v byte v S. 125 Eur. Ostatné náklady sú spojené so stravovaním a s cestovným, lebo pravidelne cez víkendy prichádza za maloletými deťmi z Košíc do O.. Pri poslednej zdravotnej preventívnej prehliadke, na ktorú ho vyslal zamestnávateľ, mu bol zistený vysoký očný aj krvný tlak, tiež mu bolo diagnostikované cievne ochorenie.

Povinnosť prispievať na výživu rozvedeného manžela na rozdiel napríklad od vyživovacej povinnosti rodičov alebo vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi, nevzniká zo zákona, ale len na základe dohody rozvedených manželov, alebo rozhodnutia súdu. Zánik manželstva ako právna skutočnosť zásadne spôsobuje zánik osobných a majetkových práv medzi manželmi (vo všeobecnosti znamená ukončenie vzájomnej zodpovednosti za uspokojovanie osobných potrieb a jej individuálne znášanie).

Podľa ust. § 72 ods. 1, 2 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

Konštrukcia citovanej právnej normy presahuje obdobie existencie manželstva a vychádza z toho, že vzťahy založené manželstvom si zaslužia ochranu aj po ich zániku, avšak už len v prípade odkázanosti zvyčajne vyvolanej práve manželstvom. Manželstvo predstavuje spravidla trvalý zásah do spôsobu života manželov a dlhodobo ovplyvňuje ich životné návyky.

V rámci hierarchie vyživovacích povinností v zmysle citovanej zákonnej úpravy, príspevok na výživu rozvedeného manžela predchádza plneniu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom, z čoho možno vyvodiť aj prednosť pred vyživovacou povinnosťou ostatných príbuzných. Pri podmienke neschopnosti bývalého manžela samostatne sa živiť je zrejma odlišnosť od výživného medzi manželmi, keďže v prípade rozvedeného manžela nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa len kvalifikovaná miera odkázanosti. Uvedené znamená, že pokiaľ má jeden z manželov aj značne nadpriemerné príjmy, resp. majetkové pomery, zatiaľ čo druhý z rozvedených manželov sa ocitol v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť (aj z prípadných dávok v rámci systému sociálneho zabezpečenia), nárok na príspevok mu nevzniká. Neschopnosť rozvedeného manžela sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, starostlivosti o invalidné dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku, dosahuje príjmy, ktoré mu neumožňujú pokryť základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňuje ani jeho celkové majetkové pomery.

Pri skúmaní neschopnosti žalobkyne ako bývalej manželky samej sa živiť odvolací súd z výsledkov vykonaného dokazovania (výsluch účastníkov konania na odvolacom súde) dospel k záveru, že táto neschopnosť nevyplýva ani zo subjektívnych ani z objektívnych skutočností na strane žalobkyne. Žalobkyňa v konaní nepreukázala subjektívne dôvody, t. j. zlý zdravotný stav, žiadna kvalifikácia, strata zamestnania v dôsledku dlhodobej absencie zo zamestnania z dôvodu výkonu osobnej starostlivosti o deti a rodinu a nepreukázala ani objektívne skutočnosti neschopnosti samej sa živiť, t. j. osobná starostlivosť o maloleté dieťa do troch rokov veku, resp. osobná starostlivosť o staršie dieťa, ak vyžaduje nepretržitú opateru alebo faktickú nemožnosť umiestniť dieťa do zariadenia poskytujúceho dennú starostlivosť v danom mieste. Tiež nepreukázala ani faktickú nemožnosť nájsť si zamestnanie v regióne B. K. I. zodpovedajúcim fyzickým a duševným schopnostiam žalobkyne. Schopnosť žalobkyne

zamestnať sa, potvrdila samotná žalobkyňa, keď uviedla, že má kvalifikáciu pre výkon práce krajčírka, pričom u zamestnávateľa Miss, s. r. o., B. K. I., u ktorého už bola zamestnaná, sa nezamestnala len z dôvodu, že jej nevyhovuje dvojmenná prevádzka. Zdravotný stav žalobkyne, ako aj maloletých detí, ktoré jej boli zverené na čas po rozvoze do starostlivosti je dobrý. Starší syn je už študentom strednej školy, dcéra navštevuje 4.ročník základnej školy, kde sa aj stravuje.

V prejednávanej veci (ako vyplýva z odôvodnenia rozvodového rozsudku) dôvodom rozvodu manželstva účastníkov konania bolo, že nedokázali prispôsobiť svoje povahové vlastnosti, vzájomné sa rešpektovať, v dôsledku čoho žalobkyňa stratila k žalovanému citový vzťah a odmietla s ním žiť. Z uvedeného je zrejmé, že zavinenie rozpadu manželstva účastníkov konania nie je možné v prevažnej miere pričítať len jednému z manželov. Odvolací súd je toho názoru, že rozpad manželstva spočíval v zavinení obidvoch účastníkov konania.

Pretože z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplývala neschopnosť žalobkyne samostatne sa živiť, čo je základnou podmienkou pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela obsiahnutú v ust. § 72 Zákona o rodine, nebolo možné návrhu žalobkyne na platenie príspevku na výživu rozvedeného manžela vyhovieť.

Odvolací súd preto podľa ust. § 220 O. s. p. rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na príspevok na výživu rozvedeného manžela zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 2 a § 142 ods. 1 O. s. p.. V konaní bol úspešný žalovaný, ktorý nežiadal priznať náhradu trov konania, preto odvolací súd náhradu trov celého konania žalovanému nepriznal.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.